Iulian Boldea, Dumitru-Mircea Buda, Cornel Sigmirean (Editors)
MEDIATING GLOBALIZATION: Identities in Dialogue
Arhipelag XXI Press, 2018

FRENCH BORROWINGS IN THE WORK IMPRESII ASUPRA LITERATURII SPANIOLE BY G. CĂLINESCU

Loredana-Georgiana Popescu (Tomescu)

PhD Student, University of Craiova

Abstract:The variety of Călinescu's lexis is interesting from a linguistic point of view. G. Călinescu plays an important part in the modernization of the Romanian language due to borrowings of French, Spanish, Italian origin, which he uses in his historical and critical works.
The research deals with a morphological, phonetic-orthographic and etymological analysis of the French borrowings used by the author in the work Impresiiasupraliteraturiispaniole/ 'Impressions on Spanish literature', chapter Classicism, Romanticism, Baroque.

Keywords: lexis, borrowing, etymology, etymon, influence.

Împrumutul a fost definit ca un proces de încorporare a unui element lingvistic dintr-un idiom în altul.
„Fiind un compartiment mai puțin structurat și mai puțin stabil, spre deosebire de fonologie, morfologie și sintaxă, lexicul este termenul ideal pentru împrumuturi".[1]

„Procesul de modernizare și îmbogățire masivă a lexicului românesc a început în a doua jumătate a secolului al XVIII-lea și în primele decenii ale veacului trecut. Acest dublu proces s-a intensificat pe la mijlocul secolului al XIX-lea și după realizarea Unirii (în anul 1859). Lunga perioadă de timp pe care o avem în vedere se mai caracterizează prin dispariția unor turcisme, grecisme și elemente lexicale de alte origini, cărora le-au luat locul neologisme de proveniență latino-romanică și franceză".[2]

Limba română a cunoscut diverse influențe care i-au diversificat lexicul, fără a altera esența latină. Cea mai importantă dintre toate influențele moderne exercitate asupra limbii române începând cu secolul al XIX-lea este limba franceză.

Afirmându-se ca poet, prozator, critic și istoric literar, dramaturg și eseist, publicist și profesor universitar, cunoscător al limbilor romanice, G. Călinescu introduce în operele sale numeroase împrumuturi din alte limbi precum franceză, italiană, spaniolă.

Studiul are la bază un corpus de 30 de cuvinte împrumutate în limba română din limba franceză, folosite de G. Călinescu în opera *Impresii asupra literaturii spaniole*, capitolul *Clasicism, romantism, baroc*. Pentru această analiză, am folosit dicționare precum: DEX, MDA, MDN.

[1]Inna, Negrescu-Babuș, *Contact lingvistic și forme de manifestare a interferenței*, 2012, p. 116.
[2]Theodor, Hristea, *Sinteze de limbă română*, 1984, p.51.

BDD-V4626 © 2018 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.108 (2026-11-18 00:53:20 UTC)

Din punct de vedere morfologic, predomină substativele feminine: *apoteoză, caritate, contingență, conversație, discriminare, impasibilitate, indiferență, insațiabilitate, insensibilitate, maternitate, monstruozitate, oscilație, placiditate, rigiditate, romance, utopie*, utilizate în contexte precum:
Clasicul face *apoteoza* omului... (p.23).
Truhanescul umoristic al lui Quevedo, cultismul lui Gòngora sunt *barroquisme*. (p.31).
Anticii n-au cunoscut *caritatea* în sens creștin față de impotent. (p.23)
Dela aceste distincții principiale putem trece la o definire mai amănunțită a noțiunilor de clasicism, romantism și baroc, ca tipuri universale, desprinse de *contingențele*istorice. (p.16)
Clasicul e social, sociabil, caută comerțul, *conversația*. (p.22)
Continuând *discriminările* putem să ne punem întrebarea de ce națiune este clasicul. (p.22)
Este explicabilă relativa *impasibilitate* și placiditate a clasicului, consecință a temperaturii sale normale. (p.20)
Am vorbit de *indiferența* ... clasicului... (p.23)
Se poate vorbi de o *insațiabilitate* romantică, în raport cu cumpătarea clasică, horațiană. (p.20)
Am vorbit de indiferența, de relativa *insensibilitate* a clasicului, am zice, de lipsa lui de caritate... (p.23)
Zeița sumeriană Ninkhursag, simbolizând *maternitatea*, avea chip de vacă. (p.11)
Trecând cu vederea *monstruozitatea* și disproporția figurilor umane ... este vădit că individul e tratat ca un simplu element decorativ fără nicio valoare în sine. (p.13)
Barocul s-ar părea că este o *oscilație* între clasicism și romantism... (p.29)
Este explicabilă relativa impasibilitate și *placiditate* a clasicului, consecință a temperaturii sale normale. (p.20)
Există însă și o falsă *rigiditate*, dar romantică... (p.20)
O călugăriță suavă dintr-o *romance* de ducele de Rivas are un anume rictus hidos. (p.20)
Individul clasic este *utopia* unui om perfect sănătos trupește și sufletește ... (p.17)
Mai rar sunt folosite substantive de genul masculin (*eleat*), sau substantivele neutre (*compromis*).
...clasicul trăiește într-un prezent etern, e un *eleat*... (p.25)
În realitate există numai *compromisuri*... (p.28)
Se observă și adjective: *anacreontic, arogant, eschatologic, inerentă, inteligibil, impotent, maladiv*, utilizate în contexte precum:
Clasicul e didactic, epic, tragic, *anacreontic*. (p.27)
Romanticul e sau un grande de España *arogant* sau un plebeu amar și pamfletar. (p.21)
Soarele clasic însă e personificat, cel romantic e mineral, aprins, dând o lumină sfâșietoare, crudă, ca în poezia spaniolă, ori stins, în viziunile *eschatologice* septentrionale. (p.25)
...e o față *inherentă* clasicismului. (p.23)
Viața clasicului ... are o durată normală, durata traiectoriei *inteligibile*. (p.23)
Anticii n-au cunoscut caritatea în sens creștin față de *impotent*. (p.23)
Romanticul se știe, este *maladiv*... (p.18)
Eroul romantic e cocoșat, orb, schiop, etc. sau în fine niciodată normal frumos, ci de o frumusețe stranie, de o delicatețe *maladivă*.(p.19)
Există, de asemenea, și verbe: *aplica, examina, imita, inventa,* folosite în următoarele contexte:
Clasicul *aplică* reguli ... (p.26)

BDD-V4626 © 2018 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.108 (2026-11-18 00:53:20 UTC)

Critica ... *examinează* în ce măsură a fost imitat modelul... (p.27)
Clasicul *imită* modelele. (p.26)
Romanticul inventează... (p.26)

Din punct de vedere fonetico-ortografic, adaptarea împrumuturilor s-a făcut prin adăugarea sufixelor românești.Fiind o limbă culturală studiată și de G. Călinescu, forma franceză a fost prima împrumutată, unele împrumuturi s-au fixat în română printr-o formă asemănătoare latinei.

Din punct de vedere etimologic, conform DEX, MDA, MDN,împrumuturile provin din franceză:
barroquism < fr.barroquism (adaptat în limba română ca *barochism*)
compromis < fr. compromis
eleat < fr. éléate
insațiabilitate < fr. insatiabilité
maternitate < fr. maternité
monstruozitate < fr. monstruosité
oscilație < fr. oscillation[3]
placiditate < fr. placidité
rigiditate < fr. rigidité[4]
romance, (termenul a fost adaptat în limba română ca *romanță*)
utopie < fr. utopie
anacreontic < fr. anacréontique
eschatologic < fr. eschatologique
inteligibil < fr. intelligibile[5]
maladiv < fr. maladif
inventa< fr. inventer

Au etimologie multiplă, pe lângă franceză și latină:
apoteoză < fr. apothéose, lat. apotheosis
caritate < fr.charité, lat. charitas-tem
contingență< fr. contingence, lat. contingentia
conversație < fr. convértation, lat. conversatio-onis
discriminare < fr. discrimination, lat. discriminatio-onis
impasibilitate < fr. impassibilité, lat. impassibilitas[6]
indiferență < fr. indifférence, lat. indifferentia
insensibilitate < fr. insensibilité, lat insensibilitas-atis[7]
arogant < fr. arrogant (MDA), fr. arrogant, lat. arrogans-tis (DEX)
inerentă < fr. inhérent, lat. inhaerens-ntis
impotent < fr. impotent, lat. impotens
aplica< fr. appliquer, lat. applicare
examina< fr. examiner, lat. examinare

[3] Conform MDN, oscilație < fr.oscillation, lat.oscillatio.
[4] Conform MDN, rigiditate < fr.rigidité, lat rigiditas.
[5] Conform MDN, inteligibil< fr.intelligibile, lat.intelligibilis.
[6]ConformMDA, termenul a fost introdus în limba română de G. Călinescu în *Impresii asupra literaturii spaniole*, p.20.
[7]Conform MDA, termenul a fost introdus în limba română de G. Călinescu Călinescu în Impresii asupra literaturii spaniole, p.23.

BDD-V4626 © 2018 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.108 (2026-11-18 00:53:20 UTC)

imita<fr. imiter, lat. imitari[8]

Franceza, fiind o limbă de cultură și de circulație, împrumuturile au fost aduse de cei care au avut contact cu franceza, prin studii și existența dusă în Franța.

Concluzii

În urma analizei efectuate se remarcă faptul că împrumuturile din limba franceză folosite de G. Călinescu în opera *Impresii asupra literaturii spaniole* sunt multe.

Se observă că din punct de vedere morfologic, predomină substantivul, dar există, în același timp, și verbe și adjective. Ușurința cu care femininele și masculinele din limba franceză s-au adaptat la limba română se explică prin faptul că ambele limbi sunt romanice.

Din punct de vedere etimologic, se găsesc atât cuvinte cu etimologie franceză dar și împrumuturi cu etimologie multiplă, franceză și latină.

Conform MDA, două dintre cuvintele exemplificate în analiza noastră, *insensibilitate, impasibilitate*, au fost introduse în limba română de G. Călinescu.

Etimologia multiplă arată că împrumuturile exemplificate fac parte din aria romanică, extinsă în țările europene, într-o perioadă de utilizare intensă și de studiu a scriitorilor români.

BIBLIOGRAPHY

Călinescu, G., *Impresii asupra literaturii spaniole*, București, Fundația Regală pentru Literatură și Artă , 1946.

Hristea, Theodor, *Sinteze de limbă română*, Bucureşti, Editura Albatros, 1984.

Negrescu-Babuș, Inna, *Contact lingvistic și forme de manifestare a interferenței*, Institutul de Filologie al AȘM, Chișinău, 2012.

DEX = Academia Română, Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan-Alexandru Rosetti”, *Dicţionarul explicativ al limbii române*, Bucureşti, Editura Univers Enciclopedic Gold, 2012.

MDA = Academia Română, Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan - Alexandru Rosetti”, *Micul dicționar academic*, ediția a doua, București, Editura Univers Enciclopedic, 2010.

MDN = Marcu, Florin, *Marele dicționar de neologisme*, ediția a X a, București, Editura Saeculum Vizual, 2008.

[8] Conform MDN, imita< fr.imiter.

BDD-V4626 © 2018 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.108 (2026-11-18 00:53:20 UTC)